

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Regvlarvm Vtrivsque Ivris Cvm Ampliationibvs Ac Limitationibvs

Dueñas, Pedro

Venetiis, 1566

Regvla CCCXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63213)

quiritur quod testes necessarii alias sint idonei, vt ibi omnes concludunt, & per alia de quibus ibi per eum. Hâc etiam opin. sequitur Philip. Deci. in consi. cclxxxiij. Tho. Gramma. in deci. lxxii. nu. 16. Ripa in tracta. de peste, in Rubri. de priuilegijs vltimarum voluntatum causa pestis nu. 19. quâ opinionem dicit non procedere ibi in nu. 2. in testamēto eius qui in ciuitate permâserat vt labē in reipublicæ subueniret, quia in tali testamento mulier bene admittitur, quem sequitur Anto. Caius in additio. ad Ang. Aret. in d. §. testes nu. 7. Institi. de testamen.

3 Tertio fallit, in testamento condito in terris ecclesiæ. Ratio est, quia ius canonicum non curat in testamentis solennitatem iuris civilis. Ita tenuit Abb. in c. cum esses. col. 1. de testam. quem sequitur Iulian. hac consultissima. nu. 9. vbi hâc dicit communem opinio. de testam. C. Marcus Anto. Astenfis in repe. l. hac consultissima in §. ex imperfecto nu. 175. Petrus de Anchar. in c. cum esses in 4. no. num. 6. vbi dicit quæ persone dicantur idoneæ. idem Panor. in c. relatum el. 1. nume. 3. de testamen. Imol. in d. c. cum esses nu. 13. Hanc opin. dicit esse commu. Imo. in l. nemo potest nu. 4. ff. de leg. 2. & Caro. Rui. in consi. cxcii. nu. 7. volu. 2. & illud dictū Abb. sequitur Hiero. Zane. in tract. differentiâ vtriusque iuris, differentiâ xxxvii. nu. 58. eandem opinionem sentit Nicol. Boer. in decisio. 39. nume. 4. eam dicit communem Ioan. Crott. in tracta. de testibus, in prima parte, nu. 10. quem allegat. Couarruuias, vbi dicit hâc etiam esse commun. opinion. in d. c. cum esses, num. 14. de testam. quamuis ibi contrarium teneat.

4 Quarto limita non procedere, vbi agitur de declarâda ambigua voluntate testatoris, quia ibi respicitur tantummodo probatio, & non solennitas. Ita consultuit. Oldra. in consi. ccxcvii. nu. 7. quem sequitur Marc. Anto. Astenfis in repeti. l. hac consultissima, in d. §. ex imperfecto. nume. 173.

5 Quinto limita non procedere, quo ad probandum voluntatem contrariam testatoris, prioris reuocatoriam, nâ in hoc casu mulier bene admittitur. Ita concludit Bal. in consi. 39. incip. Factum super quo cõsiliu petitur. vol. 2. quem sequitur idem Marc. Ant. Aste. in repe. d. §. ex imperfecto. nu. 174. licet contrariū teneat Albe. dicens alicubi non esse factum, in l. qui testamento. §. mulier ff. de testam. Eandem opi. contra Alber. tenet idem Bald. & Imo. in d. §. mulier. Marc. Anto. Baueria in §. testes nu. 11. Institi. de test.

REGVLA CCCXV.

FORMINA de iure canonico in causa criminali testis esse nō potest. Hanc regulam probat tex. in c. mulierem. 33. quæst. 5. in notor. & ibi gl. de verb. signifi. glo. in c. quoniam in ver. mulieres.

AA 3 de

D. Petri Duen.

de testib. & in c. tam literis. in verbo, foemineis, eo. tit. & in c. ex eo xv. quest. 3. ita tenet Hostien. in Summa, in tit. de testibus, in §. quis testis esse possit. Spec. in tit. de procurato. in §. j. ver. septimo in criminali testificatione. Alberi. in l. qui testamento in §. mulier col. ff. de testa. Flor. in l. ex eo. nume. ff. & ibi Iacob. de Sancto. Georg. nume. 4. ff. de testibus Ioan. Faber, & ibi Ange. & caeteri Docti. §. testes. Instit. de testamen. Roma. in repe. l. admonendi, nu. 119. de iureiur. Abb. in d. c. forum de verbo signifi. Hanc opin. dicit esse communem idem Abb. in c. quoniam nu. 2. de testibus, & ibi Fel. nu. 1. hanc eandem opi. tenet expresse And. Tiraq. in suis legibus conubialibus, in ix. l. nu. 49. Ioan. Igneus. in l. i. in §. iustia. nu. 54. ff. ad Syllan. Marc. Anto. Baueria in §. testes. nu. 17. Instit. de testam. Iacobus Butr. in tracta. de testibus, rub. de interrogantibus, testium, num. 30. Federi. Schenck in tract. de testibus, nu. 38. Alex. in consi. xix. nu. 1. volu. 1. & in consi. lxxij. nume. 1. eod. vol. & in consi. xxiii. nume. 4. lib. 2. Iac. Vagarotus in tract. de reprobationibus testium, nu. 13. Hippo. in consi. xvii. & in consi. xviii. nu. 14. & in consi. cxxx. nu. 34. Alcia. in tracta. praesump. in 1. reg. praesump. xlvii. Cepol. in consi. xxxii. nu. 2. & 3. in consi. criminali. Stepha. Bertran. in consi. cxxxvii. nu. 3. volu. 2. prime impressi. Marc. M. tua in consi. lvi. nu. 23. & in consi. clii. nu. 17. & in consi. cxxxviii. nu. 6. hanc opi. tenet expresse Cato Sacchus in repe. l. admonendi nu. 110. ff. de iureiur. Ratio autem huius regu. assignatur per supra dictos doct. & opinio huius regu. semper fuit vera, vt ex supra dictis patet, & nemo auersatus est eam ante Phil. Deci. qui in l. b. ming. nume. 27. ff. de regu. iur. & in c. quoniam, nu. 20. de testib. sentit contrariam, & dicit qd etiam de iuro canonico sit in causis criminalibus testis idonea. Rationes autem propter quas motus fuit ad hęc tenendum, ibi videri possunt.

1. Amplia primo hanc regu. habere locum, etiam in causa matrimoniali que criminali equiparatur. Vt in c. mulieri. de iureiuran. Specu. in titu. de rescrip. in §. ratione forme, col. x. vers. nunc igitur ad instructionem. Bald. in consi. cxii. vol. 1. Abb. in c. si pro debilitate nu. 4. de offic. deleg. pro qua opin. faciunt etiam alia que congruunt Socin. Ian. in consi. xxxi. nu. 10. volu. 2. Sed his non obstantibus in contrarium est communis opinio. imo quod mulier in causa matrimoniali potest esse testis, probat tex. in c. super eo. el. 2. de testib. & hanc esse magis communem opin. tenet expresse Alex. in d. c. ff. 11. volu. 1. Iacob. de sancto Georg. in d. l. ex eo. nume. 5. Deci. in consi. cxxxiii. hanc opi. tenet Tiraquel. in suis legib. conubialibus in ix. l. nume. 51. hanc dicit communem & quotidie obseruari Soc. Junior in consi. xxxi. numero 13. volum. 2. Et pro hac opinione est etiam tex. in cap. videtur xxxv. questio. 6. vbi dicitur quod etiam coniuncti vtriusque seruis in testificationem cause matrimoniali admittantur.
2. Secundo amplia procedere, etiam si ciuilitate agatur, si pena est applicanda

applicanda fisco ratione delicti mulieres de iure canonico, quod est seruandum in terris ecclesiæ, non sunt testes idonei. Ita expresse concludit Alex. post doct. quos ipse ibi allegat, in consi. xix. nu. 1. volum. 1. quem sequitur Pari. in consi. clxv. nume. 12. volum. 4. Pro qua opinione, facit, nam quodocunque pœna quodocunque sit pecuniaria, est applicanda fisco, dicitur actio criminalis, vt esse gloss. notabilis in l. 3. in princip. in verbo, aureorum centum. ff. de sepulchro viola. quam sequitur ibi Bartol. Cin. & Bal. in l. si qua per calumniam. C. de episcop. & cleric. & tradit Alexan. in rub. C. de iud. & in consi. cxxxiii. numero. 5. vol. 1. Imol. in c. qualiter & quando el. 2. nu. 64. de accusatio. & in Rub. ff. pub. iudi. Deci. in rubrica de iudic. nume. 52. & ibi Ripa. nu. 102. Ias. in princ. Instit. de actio. nume. 15. & in l. 1. numero 7. C. de edendo. Eandem opinionem tenet Bart. ff. in l. agraria de termino moto. & dicit eam communem Lodo. Gomez. in d. prin. instit. de actioni. nu. 19. icet glo. aliq. quã plures aliter dixerint, quas omnes allegat & impugnat Bartol. in d. l. 1. ff. de sepul. viola. & Ludou. Gome. vbi supra, & Curt. Iunior in Rub. ff. de iudic. nu. 19.

Quod tamen est verum quando pœna est applicanda fisco ex accusacione, quia tunc dicitur causa criminalis, secus si aliqua actio in iure nomine fisci, puta petitio hæreditatis, quia tunc dicitur causa civilis. Ita tenet Barrol. in d. l. 3. in fine ff. de sepulchro viola. per iura de quibus ibi per eum, quem sequuntur Doctores. supra allegati, vbi hoc notabiliter declarant.

1. Limita primo, quãdo causa criminalis est ciuilitate intentata. Ita probatur in d. c. quoniam. & ibi gl. & Fel. de testibus & in c. tam li. ter. eod. tit. & ita empressæ tenet Chassanæ. in consuetud. Burgund. in rub. (Des iustices) Rubri. j. §. 6. fol. 65. col. 1. nu. 4. Quam limitationem intelligo veram, nisi pœna sit applicanda fisco, vt supra dixi in 2. ampliatione.

2. Secundo limita, quando veritas aliter haberi non potest. Ita tenet Ioann. Andræ. in additionibus ad Specul. in c. de teste. in §. 1. nume. 87. incipienti. §. testes Iacobus de Arenis, quem refert Alexan. in consilio. xxiii. numero 11. volumi. 1. Ias. in repeti. l. 1. nu. 99. C. de summa Trinita. & fide cathol. Andræ. Alcia. in tract. præsumptio. in 1. regula. præsumpt. xlvii. numero 3. idem Alexan. in consi. 8. nume. 1. volum. 1. & in consi. cii. num. 7. volu. 7. Deci. notab. in consi. ccclxiii. num. 5. Anto. Rube. in consi. clxv. nume. 2. Stephan. Bertrand. in consi. 212. nu. 6. volu. 1. secundæ impressiois Hippoly. in practica. in §. diligenter, numero 81. & in l. infans no. 45. ff. de si. car. pro qua opin. facit quod supra dixi in regu. 414. limitatione 2. Quam limitationem intellige vt per And. Alcia. in d. præsumptione 47. numero 5.

3. Tertio fallit crimine heresis, læsæ maiestatis, & simonię. Probat gl. in c. cum P. Manconella, de accusatio. & in summa, 1. quæst. 7. fa. quæst. in c. tanta. & in c. per tuas, de simon. & ibi Doctores. præcipue

D. Petri Duen.

Ioan. de Anan. num. 1. cum sequen. facit quod not. Bernar. de Luce. in practi. c. lxxxv. Alexan. in consi. xi. nu. 6. vol. 1. Maxime quod mulier est bonæ famæ. & opinionis. Quam limitationē deora & intellige vt per Pala. Ru. in allegat. hæresis. §. xii. cum sequ. & per Arnald. Lamberti. in repe. c. j. de hæreti. lib. 6. quæst. xvii. numero 13. cum aliis. & per Iacob. Septimamensem in Institutio. tholicis. cap. lxii.

4 Quarto limita. quando proceditur per viam inquisitionis. vel denunciationis. Ita tenet Inno. in c. quoniam. nume. 1. de testib. facti. tex. in c. tam literis. eo. titu. ita tenet Lanfran. de Oriano in tract. de depositionibus testium nu. 110. Stephan. Aufred. in tracta. de reprobationibus testium. numero 69. facit glo. in c. quoniam in ver. mulierem de testibus.

5 Quinto limita. nō procedere de iure civili. Vt est tex. in Lex eo. ff. de testibus. & ibi Florian. & Iacob. de sancto Georg. nu. 4. qui dicit hanc esse commun. opinionem glo. in c. forum. in ver. non formi. na. de verbo. significat. cum aliis. & hęc opi. dicit esse comm. Abbo. in d. c. quoniam num. 2. & ibi Feli. num. 1. facit etiam tex. in l. i. in §. lex Iulia. ff. de testib. Hanc etiam opinio. tenet Specu. in tra. de teste. in §. j. numero 87. Alexand. in consi. xi. nume. 6. vol. 1. Felin. in consi. xxxvi. nu. 4. Doct. in §. testes Instit. de testam. Stephanus Bertrandus in consi. cxxxvij. nume. 3. vol. 2. & in consi. 139. nu. 1. volu. 3. prime impressio. Tiraquel. in legib. connubialibus in §. l. numero 50. Quæ opinio approbatur de iure regio per l. 17. tit. xvii. par. 3. vbi dicit. quod mulier bonæ famæ & opinionis potest esse testis in omni causa. exceptio in testamento. Contra quam l. Partitæ est tex. de iure fori. in l. 8. titu. 8. lib. 2. fori. quæ approbatur per l. xvi. Styli. de quib. legibus meminit Pala. Ruuios in allegatioe hæresis. §. 13. quæ l. Partitæ procedit. vbi cunq; fori non esset recepta nec vsitata. nam tunc recurrendū est ad l. Partitæ: vt in l. j. Tauri. facit quod no. Roder. Xuares in proœmio Fori.

REGVLA CCCXVI.

FEVDA dignitatum. vt Marchionatus Comitatus. Ducatus. vel Regni. sunt indiuidua. Quam reg. probat tex. in c. Imperialem. in §. præterea. de prohi. feu. alien. per Feder. & ibi Bal. & doct. & in c. licet. & ibi gl. ff. & Abb. de voto. glo. ff. in c. si heredes de re stamen. Circa quam reg. vltra Matth. de Afflic. vbi supra. vide Carol. Molinæ. in consue. Parisi. tit. j. de materia feuda. §. 35 nu. 1. & in aliis. Rui. in consi. 34. nu. 9. vo. j. Pari. in consi. lxxi. nu. 7. vo. 1. & in consi. 12. nu. 124. & in consi. 10. nu. 10. & 11. eo. volu. Ruim. consi. 35. nu. 16. lib. 7. & in consi. 11. nu. 18. vol. 1. Deci. in consi. cccxxxix. nume. 3. Socin. Iun. in consi. lxxvij. nume. 94. volami. 1. Ioann. Baptist. de S. Blasio in consi. lxxvi. numero 1. cum sequentibus. inter consilia Alberti Bruni. Ludouic. Gozadinum in consi. lxxxiii. nu.